

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๑๑๘๑/๘๕๑๗ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วย คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ แผนงานส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดทำร่างหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขึ้น ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อใช้ในการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา กรณีจะจัดการศึกษาขึ้นใหม่ และในกรณีที่จะขอรับโอน ซึ่งจะเป็นประเด็นเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติและเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไปของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการแผนงานส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงขอหารือในประเด็นต่างๆ ดังนี้ คือ

๑. ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการจัดใหม่หรือรับการถ่ายโอนจากหน่วยงานเดิมไปจัดเอง จะต้องผ่านการประเมินความพร้อมตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือไม่

๒. ถ้าจะต้องผ่านการประเมินความพร้อม จะเป็นการประเมินความพร้อมในทุกๆ ด้านรวมทั้งการประเมินเพื่อดูแลมาตรฐานและคุณภาพ ใช่หรือไม่

๓. กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมที่จะจัดการศึกษา โดยใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ใช้งบประมาณจากรัฐ จะต้องผ่านการประเมินความพร้อมหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวประกอบกับ คำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) ผู้แทน

กระทรวงศึกษาธิการ(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ) และผู้แทนสำนักงาน
ปฏิรูปการศึกษาแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการจัด
ใหม่หรือรับการถ่ายโอนจากหน่วยงานเดิมไปจัดเอง จะต้องผ่านการประเมินความพร้อมตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตาม
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่นั้น เห็นว่า การจัดการศึกษาขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ก่อนมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมี
อำนาจในการจัดการศึกษาภายใต้บังคับแห่งกฎหมายนั้นๆ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติมาตรา ๕๐
(๖)^๑ มาตรา ๕๓ (๑)^๒ และมาตรา ๕๖ (๑)^๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖
มาตรา ๖๗ (๕)^๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗
มาตรา ๖๒ (๑๔)^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ และ
มาตรา ๘๙ (๒๑)^๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ที่

---

๑ มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล
ดังต่อไปนี้

๑ล๑

๑ล๑

(๖) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

๑ล๑

๑ล๑

๒ มาตรา ๕๓ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล
ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐

๑ล๑

๑ล๑

๓ มาตรา ๕๖ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล
ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๓

๑ล๑

๑ล๑

๔ มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

๑ล๑

๑ล๑

(๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๑ล๑

๑ล๑

๕ มาตรา ๖๒ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมาย เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่
ดำเนินการในเขตเมืองพัทยาในเรื่องดังต่อไปนี้

๑ล๑

๑ล๑

(๑๔) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือของเมืองพัทยา

๑ล๑

๑ล๑

๖ มาตรา ๘๙ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนิน

กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ มีอำนาจจัดการศึกษาภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ซึ่งหมายความว่า ถ้ามีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาใช้บังคับอยู่ การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ก็จะต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษานั้นด้วย ซึ่งในขณะนั้นไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่บังคับว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องผ่านการประเมินความพร้อมก่อนจึงจะจัดการศึกษาได้ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจึงจัดการศึกษาภายในท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ กำหนดได้ โดยไม่ต้องผ่านการประเมินความพร้อมแต่อย่างใด

ต่อมาเมื่อมีการประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ได้ตราขึ้นเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามมาตรา ๘๑^๓ และมาตรา ๔๓ วรรคสอง^๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย^๕ โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษาอบรม ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดการศึกษาของ

กิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

๑ล๑

๑ล๑

(๒๑) การจัดการศึกษา

๑ล๑

๑ล๑

^๓ มาตรา ๘๑ รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาระบบวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

^๔ มาตรา ๔๓

๑ล๑

๑ล๑

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

๑ล๑

๑ล๑

^๕ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาระบบวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งในการจัดการศึกษาของรัฐให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้ความคุ้มครองการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ดังนั้น จึงสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในมาตรา ๔๑^{๑๐} และมาตรา ๔๒^{๑๑} โดยมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ จึงเป็นกรณีที่มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขึ้นใช้บังคับกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ดังนั้น การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนอกจากจะต้องเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ แล้ว ก็จะต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วย กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับได้ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นและความพร้อมดังกล่าวนั้นก็จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการซึ่งกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจะได้กำหนดขึ้นเสียก่อน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจึงจะมีสิทธิจัดการศึกษาภายในท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ได้

สำหรับการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะทางด้านการจัดการศึกษาที่รัฐดำเนินการอยู่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น มาตรา ๓๐ (๑)^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในระยะเวลาที่กำหนด และมาตรา

^{๑๐} มาตรา ๔๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

^{๑๑} มาตรา ๔๒ ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษารวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

^{๑๒} มาตรา ๓๐ แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในกำหนดเวลา ดังนี้

(ก) ภารกิจที่เป็นการดำเนินการข้ามชั้นระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

(ข) ภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

(ค) ภารกิจที่เป็นการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

๓๒^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในการจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าว คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจเสนอให้มีการแก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เมื่อไม่ปรากฏว่าในขณะนี้ได้มีการแก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการดังกล่าวให้แตกต่างจากกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน การถ่ายโอนภารกิจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ และจะต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์การจัดการศึกษาตามมาตรา ๕๑^{๑๔} และมาตรา ๕๒^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม โดยที่บทเฉพาะกาล มาตรา ๗๓^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดมิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๕ ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา และหมวด ๗ ว่าด้วยครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา มาใช้บังคับ จนกว่าจะได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวดดังกล่าว รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๕๔๘ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ เมื่อปรากฏว่ายังไม่ได้มีการดำเนินการตามบทบัญญัติในหมวดดังกล่าว และยังไม่ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ กระทรวงศึกษาธิการจึงยังไม่อาจนำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๕๑^{๑๗} และมาตรา ๕๒^{๑๘} ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติในหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้บังคับกับการจัดการศึกษาและการรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

^{๑๓} มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑ล๑

๑ล๑

(๓) รายละเอียดเกี่ยวกับการเสนอให้แก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมายที่จำเป็น เพื่อดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑ล๑

๑ล๑

^{๑๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๑๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๑, ข้างต้น

^{๑๖} มาตรา ๗๓ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษาและหมวด ๗ ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา มาใช้บังคับจนกว่าจะได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวดดังกล่าว รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๕๔๘ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

^{๑๗} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๑๘} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๑, ข้างต้น

กล่าวโดยสรุป ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงยังมีสิทธิจัดการศึกษาทั้งหมดที่จะจัดขึ้นตามอำนาจหน้าที่และรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ โดยไม่ต้องผ่านการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒^๙ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จนกว่าจะได้มีการดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา ๗๓^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ครบถ้วนแล้ว

ประเด็นที่สอง ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องผ่านการประเมินความพร้อมจะเป็นการประเมินความพร้อมในทุก ๆ ด้านรวมทั้งการประเมินเพื่อดูแลมาตรฐานและคุณภาพใช้หรือไม่ นั้น เห็นว่า หลักเกณฑ์ในการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจะได้กำหนดขึ้นตามบทบัญญัติมาตรา ๔๒^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดจะมีสิทธิจัดการศึกษาเพื่อจัดการศึกษาได้มาตรฐาน สอดคล้องกับนโยบายและเป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖^{๑๑} และมาตรา ๗^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะประกอบด้วยเรื่องใดบ้างนั้น ย่อมเป็นอำนาจของกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่จะพิจารณากำหนดขึ้นตามหลักการจัดการศึกษาและนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดจะสามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดจะมีสิทธิจัดการศึกษาได้ จึงต้องผ่านการประเมินความพร้อมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจะกำหนดขึ้นดังกล่าว

ประเด็นที่สาม กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมที่จะจัดการศึกษาโดยใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ใช้งบประมาณจากรัฐ จะต้องผ่านการ

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๑, ข้างต้น

^{๑๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๖, ข้างต้น

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๑, ข้างต้น

^{๑๒} มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

^{๑๓} มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

ประเมินความพร้อมตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือไม่นั้น เห็นว่า เมื่อ
ได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้อง
อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๕๑^{๒๔} และมาตรา ๕๒^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๒ และไม่มีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัตินี้ยกเว้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่
ใช้งบประมาณของตนเองจัดการศึกษาได้ โดยไม่ต้องผ่านการประเมินความพร้อม ดังนั้น แม้อ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในด้านงบประมาณของตนเองที่จะจัดการศึกษาโดยไม่
ใช้งบประมาณจากรัฐก็จะต้องผ่านการประเมินความพร้อมตามหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อม
ในการจัดการศึกษาตามที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจะได้กำหนดขึ้นตามมาตรา
๕๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๕๕

---

^{๒๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๒๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๑, ข้างต้น